

BOSHLANG'ICH SINFLARDA INNOVATSION TA'LIM TEKNOLOGIYALARINING TARAQQIYOT ISTIQBOLLARI (4-SINF O'QUVCHILARI MISOLIDA)

*Matkarimova Nigoraxon - boshlang'ich sinf o'qituvchisi
40 – umuta'lim maktabi Andijon, O'zbekiston*

Annotatsiya: Tez rivojlanib borayotgan texnologik taraqqiyot davrida, ta'lim soxasi o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda, innovatsion texnologiyalar o'quvchilarning bilim olish va bilim bilan shug'ullanish usullarini qayta shakllantirmoqda. Xususan, boshlang'ich maktablar yosh o'quvchilar uchun ta'lim tajribasini oshirish uchun yangi vositalar va metodikalarni o'zlashtirmoqda. Ushbu maqola 4-sinf o'quvchilari uchun mo'ljallangan innovatsion ta'lim texnologiyalarini rivojlantirish istiqbollari o'rganib, boyitilgan ta'lim va izlanish kelajagiga yo'l ochadi.

Аннотация: В эпоху быстрого технологического прогресса сфера образования претерпевает трансформацию: инновационные технологии меняют способы обучения и использования знаний студентами. В частности, начальные школы внедряют новые инструменты и методологии для улучшения образовательного опыта молодых учащихся. В этой статье исследуются многообещающие перспективы развития инновационных образовательных технологий, специально разработанных для четвероклассников, прокладывающих путь в будущее обогащенного обучения и исследований.

Abstract: In an era marked by rapid technological advancement, the landscape of education is undergoing a transformation, with innovative technologies reshaping the way students learn and engage with knowledge. In particular, primary schools are embracing new tools and methodologies to enhance the educational experience for young learners. This article explores the promising prospects for the development of innovative educational technologies tailored specifically for 4th graders, paving the way for a future of enriched learning and exploration.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, innovatsion texnologiyalar, 4 – sinf, pedagogik texnologiyalar, tanqidiy fikrlash, ijodkorlik, raqamli savodxonlik.

Kirish: Ta'limning dinamik tizimida innovatsion texnologiyalar integratsiyasi an'anaviy pedagogik amaliyotlarni qayta shakllantirib, butun dunyo bo'ylab o'quvchilar uchun o'rganish tajribasini qayta belgilab beruvchi o'zgartiruvchi kuch sifatida paydo bo'ldi. Hech bir joyda bu o'zgarish umrbod ta'lim va kognitiv rivojlanish uchun poydevor qo'yilgan boshlang'ich maktab ta'limidagidek yaqqol ko'rinmaydi. Raqamli asrning murakkabliklari bilan tanishar ekanmiz, boshlang'ich maktab

sharoitida innovatsion ta'lim texnologiyalarini rivojlantirish istiqbollarini o'rganish tobora dolzarb bo'lib bormoqda. Boshlang'ich ta'lim sohasi asosiy ko'nikmalarni rivojlantirish va bilim olishga bo'lgan ishtiyoqni tarbiyalash o'rtasidagi nozik muvozanat bilan tavsiflanadi. Innovatsion ta'lim texnologiyalari paydo bo'lishi bilan o'qituvchilarga XXI asrda muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan ijodkorlik, tanqidiy fikrlash va raqamli savodxonlik ko'nikmalarini rag'batlantirish, yosh o'quvchilarning ta'lim salohiyatini yaxshilash uchun noyob imkoniyat taqdim etiladi. Joriy tadqiqotlar, nazariy asoslar va amaliy tatbiqlarni har tomonlama tahlil qilish orqali biz ushbu texnologiyalarning o'qitish metodologiyasini kengaytirish, o'quv dasturlarini loyihalashtirishni boyitish, o'quvchilarning faolligi va yutuqlarini rag'batlantirishda o'zgartirish imkoniyatlarini ochib berishga intilamiz.

Tadqiqot usullari: tadqiqot olib borishda o'zining 4 – “A” sinf (17 nafar) o'quvchilarim orasida turli xil o'qitish usullaridan foydalangan holda o'tkazdim. Asosan quyidagi pedagogik texnologiyalardan foydalandim;

- Muammoli ta'lim texnologiyalari
- Faoliyat usuli texnologiyasi
- Axborot ta'lim texnologiyalari
- Loyiha texnologiyalari
- O'yin texnologiyalari
- Salomatlikni tejaydigan texnologiyalar
- “Portfolio” innovatsion baholash tizimi

Tadqiqot natijalari: Muammoli ta'lim texnologiyalari - ushbu texnologiyaning dolzarbliigi ta'lim faoliyati uchun yuqori darajadagi motivatsiyani rivojlantirish, kognitiv faollikni oshirish, dars mobaynida o'quvchilar o'rtasiga tashlangan muammoni yechish uni har tomonlama foydali tomonga hal qilish yo'llarini izlab topishadi. Bu esa o'quvchini kelajakda har qanday muammoga katta xavfga emas aksincha yechimi bor masalaga qaraganday qaraydi. Bundan tashqari biron bir maqsad sari oldinga qadam qo'yishda, mantiqan fikrlashga, kerakli xulosalar chiqarishga o'rgatadi.

Axborot ta'lim texnologiyalari - Axborot texnologiyalaridan foydalangan holda dars o'quvchilar uchun qiziqarli bo'ladi va natijada bilimlarni egallash samaraliroq bo'ladi. O'z tajribamga ko'ra darslarni kompyuter texnologiyalari bilan olib borganim sari o'quvchilarim bilim olishi, o'zlashtirishi, darslarga qiziqishi oshib borayotganini ko'rdim. Kompyuter texnologiyalari deganda men asosan darsni taqdimot ko'rinishida olib boraman, va har bir mavzuga mos ovozli improvizatsiyalardan foydalanaman, masalan; o'quvchilarga “Science” fanidan yirtqich hayvonlar haqida dars o'tadigan bo'lsam faqatgina yirtqich hayvonlarni rasmlarda emas balki ularning ovozlari ham taqdimotimda improvizatsiya qilaman ya'ni har bir hayvonni o'zining ovozini qo'yib

eshittiraman. Bunday yondoshish dars o'tishimni yanada maroqli, qiziqarli bo'lishini va o'quvchilarni ko'nikmalarini rivojlantirishda yordam bermoqda.

O'yin texnologiyalari - kichik maktab o'quvchilari uchun yetakchi faoliyat hali ham davom etmoqda bu - o'yin, shuning uchun mashqlar va topshiriqlarning ko'pchiligi o'yin shaklida amalga oshiriladi. Sinfda musobaqa, ertaklardagi qahramonlarni rollarga bo'lib ijro etish kabi o'yinlar, o'quvchilarni so'z boyligini boyitish va nutqni rivojlantirish imkonini beradi, bunda ta'lim oluvchilarning e'tiborini faollashtiradi, dunyoqarashini kengaytiradi. Bunday o'yinlarda ko'proq o'qish fanida foydalanaman sababi o'quvchi o'qigan hikoyasini yoki ertagini ko'z oldida ko'rishi yoxud uni ijro etishi natijasida o'sha hikoyani yoki ertakni mazmun mohiyatini tushunib yetishi va xulosa chiqarishi oson bo'ladi.

Shunday qilib o'z tadqiqotlarim natijalariga ko'ra 17 ta o'quvchilarimdan 8 nafari (47%) a'lo bahoga qolgan 9 nafari (53%) ham a'lo va yaxshi baholarga o'qishadi, qoniqarli bahoga o'qiydigan o'quvchilarim esa yo'q.

"Portfolio" innovatsion baholash tizimi - "Portfolio" innovatsion baholash tizimi. Hozirda "Portfolio" ta'lim texnologiyasi katta shuhrat qozonmoqda. "Portfolio" texnologiyasidan foydalanish o'quvchini individual rivojlanishini kuzatish imkonini beradi, unga kuchli va zaif tomonlarini tushunishga yordam beradi, faqat ta'lim yutuqlarini emas, balki ijodiy va kommunikativ yutuqlari haqida muhokama qilishga yordam beradi. Mening o'quvchilarim portfoliosi ikkita majburiy qismdan iborat:

1-qism: O'quv faoliyati.

O'z ichiga quyidagilarni oladi;

- Choraklar va yil davomidagi o'quv natijalari;
- Nazorat ishlari natijalari;
- O'quv faoliyatida o'quvchini o'ziga bo'lgan bahosi;

2-qism. Yutuqlari.

•Fan olimpiadalarida, sport musobaqalarida, eng yaxshi insho tanlovlarida qatnashganligi;

- Maqtov yorliqlar, sovrinlar, minnatdorchilik xatlari olganligi.

Mana shunday baholash tizimi o'quvchilarimni ilm olishga bo'lgan qiziqishlari yanada oshib bormoqda.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich maktab ta'limida innovatsion ta'lim texnologiyalarini rivojlantirish istiqbollariga oid ushbu ilmiy izlanish kelajakdagi o'zgaruvchan salohiyat va istiqbolli imkoniyatlarni yoritib berdi. Mavjud adabiyotlarni, empirik tadqiqotlarni va manfaatdor tomonlarning istiqbollarini har tomonlama o'rganish orqali ta'lim texnologiyalari o'qitish va o'rganish tajribasini inqilob qilish, boshlang'ich ta'lim kelajagini chuqur yo'llar bilan shakllantirish qudratiga ega ekanligi ayon bo'ldi. Bizning tahlilimiz shuni ko'rsatdiki, innovatsion ta'lim texnologiyalari ko'plab afzalliklarni, jumladan, o'quvchilarning faolligini

oshirish, shaxsiylashtirilgan ta'lim tajribasi va tanqidiy fikrlash, hamkorlik va raqamli savodxonlik kabi 21-asrning muhim ko'nikmalarini rivojlantirishni taklif qiladi. Interfaol raqamli platformalardan tortib, immersiv virtual muhitlargacha, pedagogik amaliyotni boyitish va ta'lim ufqlarini kengaytirish imkoniyatlarini keng ochib beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Воротников Д.И., Арефьев К.Б. -Применение инновационных технологий на уроках в начальной школе // "Теория и практика современной науки" №5(47) 2019.
2. Clark, R. E. (2015). Cognitive theory of multimedia learning. In R. E. Mayer (Ed.), The Cambridge handbook of multimedia learning (2nd ed., pp. 43-71). Cambridge University Press.
3. Collins, A., & Halverson, R. (2009). Rethinking education in the age of technology: The digital revolution and schooling in America. Teachers College Press.
4. Cuban, L. (2001). Oversold and underused: Computers in the classroom. Harvard University Press.
5. Dede, C. (2009). Immersive interfaces for engagement and learning. Science, 323(5910), 66-69.
6. Fullan, M. (2013). Stratosphere: Integrating technology, pedagogy, and change knowledge. Pearson.
7. Hattie, J. (2012). Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning. Routledge.
8. Johnson, L., Adams Becker, S., Cummins, M., Estrada, V., Freeman, A., & Ludgate, H. (2013). NMC horizon report: 2013 K-12 edition. The New Media Consortium.